

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za štjake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od štiristopenjske pošiljnice 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se avto markirajo. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

London 30. maja. Posebno izdanje časnika „Globe“ poroča, da je shod kongresa določno sklenen. Dalje našteva deset mej Anglijo in Rusijo dogovorjenih točk, ki se imajo kongresu predložiti. Po teh se bode Bolgarija delila v dve provinciji, jedno na severu, drugo na jugu Balkana. Angleška priznava, da se ima rumunska Besarabija Rusiji nazaj dati in da Rusi osvoje Batum. Glede Dardanel ostane pri starem. Urejenje mejnarodnega prometa na Dunavu, denarnega vojnega odškodovanja, preustrojenja grških provincij v Turčiji, in z Bolgarijo zvezane okupacije pridružuje se kongresu.

„Advertiser“ poroča: Dogovori so tako daleč napredovali, da se denes pričakuje ministerske izjave v angleškem parlamentu.

Dunaj 30. maja. V odborovej seji ogerske delegacije je Andrassy odgovarjal na neko interpelacijo in dejal, da nij še določen dan, kedaj se kongres snide. Rekel je, da mu o vspehih dogovorov mej Anglijo in Rusijo nij nič znano, a on ima vtis, da se nij nič tacega sklenilo, kar bi moglo škodljivo biti avstro-ogerskim interesom. Od Rusije nij še nič poročil prišlo, katera bi bila različna mnenja Avstrije poravnala. Glede Rumunije, svobode Dunava, avstrijske trgovine in prometa v orijentu le zarad tega nij on nič omenil, ker se vse to samo ob sebi razumē... Glede Bolgarije nij Avstrija nič protivnih predlogov naredila, ali hoče pri njenej organizaciji tudi vmes govoriti.

Volilni shod v Žavci.

Iz Celja 28. maja [Izv. dop.]

Volilni shod v Žavci, katerega so sklicali gg. dr. Vošnjak, dr. Dominkuš in dr. Josip Srnec na nedeljo 26. t. m., vršil se je v najlepšem redu in na največjo zadovoljnost vseh, kateri so se shoda vdeležili bili. Prišlo pa je nad 200 vrlih narodnih volilcev, večidel kmetiski posestniki ne samo iz Žavca in okolice, ampak iz cele savinjske doline, iz Vranskega, Šoštanja, Nove cerkve, Vojnika, Laškega itd. Da ne bi bilo celo noč in dopoldne deževalo, še več bi se jih pripeljalo, a zarad silnega dežja nijso mogli od doma. — Volilci so se zbirali na vrtu g. Hansenbichlerja, kjer je prostor za shod bil pripravljen. Za cesarskega komisarja je fungiral sam g. c. k. okrajni glavar Haas iz Celja.

Ob treh popoldne se začne zborovanje. Državni poslanec g. dr. Vošnjak pozdravlja došle volilce in nasvetuje za predsednika g. Ivana Žužo, rudarskega posestnika in bivšega deželnega poslanca, čemu zbor per acclamationem pritrđi.

G. Žuža izreka v imenu volilcev zahvalo slovenskim poslancem, da so ravno zdaj ta shod sklicali, ko se imamo bati odločilnih sklepov v notranjej in vnanjej avstrijskej politiki, sklepov, po katerih bi se nam spet nova bremena naložila. Potem daje besedo g. dr. Dominkušu, da poroča o delovanji v deželnem zboru štajerskem, g. dr. Dominkuš:

„Čestita gospoda, dragi volilci! Uže dva krat ste mi svojo častno zaupanje izkazali in me za svojega poslanca v štajerski deželni zbor izvolili. Mislim, da more vsak, ki je moje in drugih slovenskih poslancev delovanje v deželnim zboru opazoval, nam priznati, da smo si

prizadevali, ustrežati željam, koristim in potrebam svojih kmetiskih volilcev, drugega nij nobeden iskal, nobeden želel.

Žalibog pa v Gradci nič nijsmo mogli doseči. Neugodne razmere so vam znane. Vi veste, da je tam samo pet do sedem slovenskih poslancev mej 56 do 58 nemškimi, akoravno biva na Štajerskem 400.000 Slovencev poleg 600.000 Nemcev. Da se pa s petimi ali sedmimi glasovi proti takej večini nič ne more opraviti, to vsak lahko sam izpozna. Kljub temu smo se slovenski poslanci pri vsakej priliki za naše narodne pravice borili. Vodilo nas je namreč prepričanje, da je, bodi si v duševnem, bodi si gospodarstvenem obziru, vsakemu ljudstvu le na narodnej podlagi na predovati mogoče.

„Omenjati vendar moram, da pri vprašanji o narodnostih nikoli nič prenapetega nijsmo zahtevali. Vsak pameten človek pozna, kako koristno je več jezikov znati, posebno pa je pri naših razmerah učenje nemškega jezika. Slovenščina pa mora biti za Slovence v ljudskih šolah podlaga vsemu poduku — tako terja narava, zdrava pamet, iskušne in izgledi vseh izobraženih narodov.

„Iz tega gotovo zmerneza in praktičnega stališča smo terjali, da se § 19. osnovnih zakonov, glede rabe slovenskega jezika po šolah in uradnijah v djanji izvršuje, in da se odpravijo najhujše krivičnosti v deželnem volilnem redu. Ali mislite da smo v tem obziru kaj opraviti mogli? Niti trohice.

Nemška tako imenovana „liberalna“ večina je vse naše pritožbe, želje in nasvete brezobzirno zavrgla.

„V izgled, kako misli večina našega deželnega zbora o ravnopravnosti narodov, navajam samo sklep, katerega je najpred bivši

Listek.

O literaturnem jedinstvu narodov slavjanskega plemena.

(Iz Slavjanskega sbornika II)

(Dajje.)

Nobeden izmej privržencev misli o slavjanskem jedinstvu gledé literature nij je tako jasno in določno formuliral, kakor znameniti slovaški rodoljud Ljudevit Štur. V njegovem po smrti izdanem spisu: „Slavjanstvo in svet prihodnosti“ (poslanica Slavjanom z bregov Dunaja) čitamo sledeče: „Slavjani se morajo pripravljati na jedinstvo literaturnega jezika, kajti kdo ne vidi, da množstvo literatur zadržuje vzajemno sporazumevanje, razvijanje duha in občno složno delavnost? Pri Slavjanih je mnogo raznih literatur, toda po svojej malosti ne morejo zadostovati velikim terjatjam človeškega raz-

vitja, zlasti, kadar bodo Slavjani zmirom bolj in bolj se pokazovali na vsesvetno-zgodovinskem poprišči. V primeri z zapadnimi literaturami, z nemško, francosko, angleško, so vse te literature, izvzemši najznamenitejšo iz iz njih — rusko, le male in prenezadostne, tudi češke ne izvzemši. Dokler bodo tako razdrobljene, jim odločno ne bode mogoče kaj znamenitega proizvesti. Kako poostrenje za duha, kaka sredstva, kako delavnost morejo te oddeljene literature imeti s svojo malenkostno oblastjo, in morejo li daleč pomakniti človeško razvitje?“

„Literaturna vzajemnost Slavjanov je pohvalna in dostojna vsakega uvažanja; pa to je slaba pomoč v sili in nikdar ne more globoko prešiniti življenja vseh plemen.“

„Slavjanom vsakako kaže obrniti se k jedni literaturi, in sicer jih k temu napotujejo občeločloveške, politične in zgodovinske razmere.“

„O izbranji te literature ne more biti nobenega prepričanja, ako nečemo priti s pustega na prazno. Razen ruske so vse druge slavjanske literature omejene na majhna plemena, tedaj tudi na majhne oblasti. Po tem takem moremo pri vprašanji o občeslavjanskem literaturnem jeziku voliti le mej staroslovenskim in ruskim jezikom. Ali staroslovenski jezik je uže izginil iz življenja, je uže skoro mrtev, nema gibčnosti in raztegljivosti; mi pa potrebujemo živega jezika. Tedaj ostaje le ruski jezik kot izključivno za to sposoben; kajti to je jezik največjega, edino samostojnega in po obširnem prostoru zemlje gospodujočega slavjanskega plemena, kateremu uže brez tega po pravici pripada prvaštvo v našej plemenskej rodbini. Vrh tega je ta iz vseh slavjanskih jezikov najbogatejši, najkrepkejši, imajoč na sebi znamenja mogočnosti; srbski jezik, glede na te lastnosti zavzema za njim drugo mesto.“

šolski inspector Vrečko, in pozneje vlada sama nasvetovala: da je francoški jezik na realkah vsem učencem zapovedan, obligaten predmet, slovenščina pa tudi za Slovence ni zapovedana temuž kakor angleško, na prosto voljo dan predmet!

Jednako zastoj smo se slovenski poslanci upirali sklepu nemške večine, po katerem se je prejšnje imenovanje učiteljev okrajnim šolskim svetom vzelo, in ta važna pravica v tuje roke graškega deželnega šolskega sveta položila.

Da slovenskemu narolu tega varovanja treba ni, vsak lahko izpozna.

Sploh smo se slovenski poslanci popolnem prepričati morali, da štajerski deželni zbor, vsaj kakor je zdaj sestavljen, našim narodnim zahtevam nikoli pravičen ne bode.

Neizmerno važne so za celo prebivalstvo posebno za kmete gospodarstvene reči. Zategadelj smo te posebno pazljivo obravnavali. V teh nam kažejo štatiščne številke grozen gospodarstveni propad, v katerega je zašlo našo prebivalstvo.

V pojasnevanje navajam nekaj števil. Intabulirani dolgovi so se pomnožili v avstrijskih deželah, katere gruntne knjige imajo od leta 1868 do 1876, za 638 milijonov.

Od tega pride na Štajersko okoli 83 milj. in na kmetiska posestva nekaj več ko polovica. V letu 1867 so znašali stroški celega cesarstva okoli 300 milj. Po upeljanem dualizmu pa so nemški ministri na Dunaji in ogerski v Budimpešti, vsak za eno polovico države gospodariti začeli. Magjari imajo zdaj blizu 300 milj. stroškov, mi pa potrebujemo zdaj 405 milijonov. Torej mi sami 105 milj. več ko popred celo cesarstvo.

Državni dolg pa se je samo lani pri nas za 122, pri Magjarih za 105 milj. pomnožil. Deželni stroški za Štajersko pa so narastli od 1871 leta do letos od 2,500 000 na 3,800 000 goldinarjev.

Koliko teh večjih izdaj ljudstvu koristi, to štejemo. Ne smemo se torej čuditi, posebno ako mislimo na slabe pridelke zadnjih let, ako se število eksekutivnih dražb zmirom pomnožuje, cena posestev pada, in zaostali davki grozno naraščajo, ter na katerih krajih spodnjega Štajerja celo čez 40% predpisanih dosejajo.

Zategadelj smo se mi slovenski poslanci zmirom trudili za večjo varčnost, smo se dokler smo mogli borili zoper nalaganja novih davkov in doklad, ter se upirali zoper nesrečen in predrag dualizem v državi in administraciji.

Več ko smo mislili, nam je iskušnja zadnjih let dokazala, da smo prav imeli, ko smo vas pred osmimi leti svarili pred načeli vladajoče ustavoverne stranke, katera je v tem času vso oblast v rokah imela, in je zategadelj za gospodarstveni propad cesarstva in dežel odgovorna. Upam, da vam ne bode žal, da svojih poslancev niste iz tiste stranke vzeli.

Govor je bil z obćnim odobrenjem od vseh strani sprejet.

(Konec prih.)

Iz državnega zbora.

Zadnji vtorek in v sredo ste bili dve važni seji. Začelo se je končno posvetovanje o nagodbenih postavah glede restitucij in kvot. Pri tej priliki se je izrekla taka uničevalna kritika o dozdanjem državnem in političnem gospodarstvu, kakor morda prej nikoli v državnem zboru. Zlasti je poslanec za gorenjsko Kranjsko, grof Hohenwart ostre pa opravilne besede govoril. Ozke meje slovenskega lista nam tega ne pripuščajo vseh govorov prinašati. Zato debato le posnemljemo po glavnih črtah.

Poljak Groholski je rekel, da bodo Poljaki glasovali za nagodbo in sicer ne zavoljo obzira in ne iz kakega prijateljstva do vlade, ki je direktne volitve uvedla, temuž zaradi državnih ozirav.

Vladni pristaš Nietsche je govoril za nagodbo, ter očital nemškemu naprednjakom, da delajo le (slovanskim) narodnjakom in (nemškemu) klerikalcem na korist, če govore zoper nagodbo.

Vodja vladnih ustavovercev Herbst se je ta dan nekako izneveril večini svoje stranke, ker je strastno govoril zoper nagodbo in zoper ministerstvo. Očital je vladnim pristašem, da glasujejo iz patriotizma izvirajočega iz strahu, ne iz čuta. On je razpravljal, da naj bi se Ogrji udali, ne zmirom mi. Dualizem naj ne bi bil tak, da bi Magjari zapovedovali, a mi pokorni bili.

Potem je nastopil grof Hohenwart. Njegov govor je najvažnejši čin proti vladi. On je dokazal, da je dozdanje vladanje, sistem od leta 1867 vsega kriv, kar je dozdanj slabega prišlo nad našo monarhijo. Nij čuda, če se Magjari ne udajo, ker so jedini in složni proti našej polovici, pri nas pa se nij nič storilo, da bi se bilo naredilo jedinstvo mej deželami in narodi cislejtanske državne polovice. (Ves govor tega poslanca za Kranjsko priobćimo po stenografičnem zapisniku. Ur.)

Poslanec dr. Kopp je odločno pobijal trditev ministerijalnih govornikov, da se mora iz domoljubja glasovati za nagodbo kakor je. Baš iz domoljubja se mora glasovati zoper pomnoženje naših bremen, ki nam rasto iz te nove nagodbe. V Avstriji želi le klika bankirjev, železničnih kraljev dokončanje te nagodbe. Govornik meni, da ne gre strašiti z izgubo ustave. Ljudstvo hoče zadovoljno biti. S tem se bode največ škodilo ustavi, če bode ljudstvo videlo, da le protivniki te naše ustave so glasovali za cenejšo kavo in zoper pomnoženje davkov. On, Nemeč, pravi dalje, da je za šolstvo bilo pod Jirečkom bolje, nego pod Stremajerjem. Če ustave ne moremo držati po njenej notranjej dobroti, če jo vsako novo ministerstvo uže v nevarnost postavlja, potem je ta ustava tako ubožno in slabo blago, da nam nij treba dosti veljave v njo pokladati.

Finančni minister de Pretis je zagovarjal nagodbo v imenu vlade, ali tudi on si nij upal dualizma zagovarjati.

Potem je govoril še Sturm. Denes (v petek) se debata nadaljuje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 31. maja.

O državnem zboru prinašamo kratek izpisek spredaj. Nij dvombe, da bode vlada v tej zbornici večino za nagodbo dobila. Potem pa se utegneje težje in važneje posledice take politike pokazati, mej katerimi utegne biti prva: padec ali odstop ministerstva Auersperg Lasser.

O razložbi grofa Andrasija glede naše vnanje politike, katero smo v posnetku zadnjič v telegramu prinesli, pravijo novine, da Andrassy „z mnogimi besedami“ nij ničesa ali je le malo povedal, in da se pri njem potrjuje, da je diplomatom jezik dan za to, da svoje misli z njim skrivajo. Ali nam se zdi, da uže to malo, kar je povedal, nij posebno veselo. Upamo pa, da se bodo stvari ugodno in za nas dobro razvile. Saj imamo v zadnjih dveh letih več izgledov, kako je marsikaj drugače in bolje prišlo nego so diplomati hoteli.

Vnanje države.

Glede kongresa ne vemo nič več, kakor v zadnej številki. Tudi denašnji telegram ne pojasnjuje mnogo. Anglija in Rusija skrbno držita skrivnost, tako, da celo grof Andrassy ne vé nič več kot novinarji, kar sam v delegaciji priznava.

Mnogi ruski glasi, mej temi „Ruski Mir“, trdijo trdovratno, da smo bližje vojski, nego miru, ker se bode kljub kongresu stvar vendar le najbrž zopet diplomatom iz rok

„S tem pa nečemo reči, da po sprejetji slavjanskega, občeliterturnega jezika, nam ne bode več treba pisati v posameznih narječjih, posebno na pr. poetičnih izdelkov. Nam le nij treba ostati pri posameznih naših literaturah. Kakšno veljavo more na pr. imeti danska literatura zraven nemške?“

„Ruska literatura tudi še za to zaslužuje prednost, da se sprejme kot obćeslavjanska, ker njena azbuka popolnem in brez težav v pismu izražuje slavjanske glasove, druge slavjanske literature razen srbske pa le s težavo rabijo latinico.

„Po človeškem samoljubji nij pričakovati, da bi naša plemena dobrovoljno se odločila za ta zedinjajoči korak, in pri sedanjem tujem gospodstvu nij mogoče izvesti te namere. To veliko delo se bode izvršilo v blagor slavjanstva le pod naporom važnih političnih dogodb. Mej tem je koristno vzbujati to vprašanje,

govoriti o tem predmetu in pripravljati k temu umove.*)

V teh besedah Šturovih, ki so ob enem njegova duševna oporoka, je popolnem in jasno izražena misel o neobhodnej potrebnosti literturnega zedinjenja Slavjanov, kakor je do njega nihče nij izrekel od časov Cirila in Metodija. Hvala ti, slavni njih učenec! Čudno! Avstrijski državljan, protestant, osnovatelj slovaškega jezika, Štur, se bori za Rusijo, pravoslavje in ruski literturni jezik. On je umrl prerano, reven in na pol pozabljen, ter nij dočkal, da bi se izvršila njegova genijalna predčutja, toda ime njegovo ostalo bode na veke zvezano z idejo Slavjanstva.

Kake izjave pa se o našem predmetu nasproti postavljajo Jungmanu in Šturu? Po-

*) Čtenija v Imp. Moskov. Obšč. Istoriji i Drevnostej Ros. 1867. I. str. 188—190.

slušajmo mnenje češkega zgodopisca in političnega vodje, Franca Palackega.

„Mi vsi Slavjani“, pravi on, „se bomo tem rajše učili ruskega jezika, čim več podučnega in razveseljujočega nam bode ponujala ruska literatura; pa zato nikdar ne bomo odpravili in zanemarili svojega lastnega jezika in svoje literature. Sanje o osnovanji in razširjenji jednega jezika vseslavjanskega — so sanje in nič družega. Da-si se resničnost svetovne centralizacije ne da tajiti, je vendar teško da volja božje previdnosti, da bi človeški rod se potopil v jednoličji.“*)

Palacky tedaj meni, da dijalekti ob jednem poleg jedinega literturnega jezika absolutno ne morejo obstati. Zakaj sta pa Jungman in Štur priznavala, da je to mogoče? Zakaj so dijalekti nemški zdaj tako različni mej soboj, kakor za Lutro, in italijanski so

*) Zagovor k „Radhostu“. 1872, Praga, str. 54.

izvila in trkljala po svojem osornem potu do vojne.

Rumunska vlada je baje izročila nekim velevladnim novo noto, v kateri protestira zoper to, da Rusija rumunsko zemljo obsede. — Sicer pa Rumuni svojo vojsko pomnožujejo in orožje iz inostranstva dobivajo.

Na **Angleškem** je umrl sloveči državnik in liberalec lord John Russell v visoki starosti 86 let. Angleške parlamentarne reforme v svobodnejšem smeru so njegovo delo. Predlanskem je stari pošteniak še vstal in bil oglasil se za svobodo jugoslovanske raje, za opravičenje borbe krščanov v Turčiji.

Iz Londona je zdaj pojasnjeno, kako je bila pred par dnevi mogla nastati govorica, da je bil **nemški** kronprinč napaden. Nekateri nemški delavci v Londonu so hoteli na poslaništvu oddati zaupnico. Socijalni demokrati, katerim se je bilo nekaj Francozov pridružilo, pa so hoteli to zabraniti, sešli so se pred palačo nemškega poslanika in so vpili: „smrt nemškemu prestolu nasledniku“ — dokler jih nij policija razgnala.

Kakor je nemški cesar Vilhelm porabil strel Hödlov za to, da se zdaj ostreje napejajo vjeti vladni, tako je tudi **sultanu** bil ondanjši nesrečni upor v Čeraganu povod, da je Sadik-pašo odstavil, zopet svojega svaka Mahmuta na vlado poklical, veliko vezirstvo zopet vspostavil in tako vse ustavnostne poskuse ob tla vrgel. Zdaj prorokujejo, da je nevolja proti sultanu v vseh krogih, tudi v vojaških, tako velika in občna, da je revolucije pričakovati. Sultan nema baje nikjer prijateljev; samo tega ne vedo njegovi protivniki, koga bi namesto njega za sultana napravili.

Domače stvari.

— („Sokol“) napravi prvi letošnji izlet v nedeljo 2. junija t. l. zjutraj ob 6. uri na Rožnik. „Sokoli“ opravljene v polnej sokolske obleki se snidejo v telovadnici ob 1/2 6. uri zjutraj, ter otidejo ob 6., imajo sv. mašo v cerkvi na gorenjem Rožniku ob 7. uri, potem zajutrkujejo, in ob 10. uri se vrnejo zopet domov. „Sokolom“ se pridružijo gospodje pevci čitalnice, kateri bodo iz posebne prijaznosti pri sv. maši peli. K temu izletu se vabijo vsi častiti udje „Sokola“ in ljubljanske čitalnice. Zvečer 2. junija pa bode v čitalnični restavraciji velika beseda, katerej program je: 1. Telovadba na drogu. 2. Telovadba na trapezu. 3. Skupine (piramide) z umetelnim ognjem, predstavlja „Sokol“. Petje izbranih narodnih pesnij, poje čitalniški pevski zbor. Sviranje vojaške godbe po posebnih programih pod vodstvom g. kapelnika Czanskega. Vstopnina za osobo 20 kr. — Začetek ob 1/2 7. uri.

ostali tako ločeni mej soboj, kakor za Danteja, kljubu strogej in dolgotrajnej literaturne centralizaciji nemškega in italijanskega naroda? Zakaj n. pr. slovaški dijalekti niso izginili za dvestoletnega gospodovanja češkega literaturnega jezika nad njimi? Zakaj v oblasti poljskega jezika kašubsko in mazovsko narečje ne le samo nijsti bili uničeni po mnogostoletnem gospodovanju jezika malopoljskega (kot literaturnega jezika vse Poljske), ampak sti se razširili, in se še razširjati na škodo poljskega, kakor se o mazovskem da dokazati!

Ali kedar n. pr. Štur (in jednako tudi njegovi učenci in jednakomišljeniki) govori o vseslavjanskem jeziku, ob jednom pristavlja: s tem pa nečemo reči, da po sprejetji slavjanskega, obeliteraturnega jeziku nič več ne bode treba pisati v posameznih narečjih, posebno n. pr. poetičnih izdelkov.“ Mogoče je tedaj doseči literaturno zjedinenje Slavjanstva in ob jednom ohraniti pravice posameznih narečij v poeziji, v šolah, v rodbinah, v dru-

— (Učiteljsko društvo v Celji) bode imelo v četrtek 6. junija t. l. svoj prvi letošnji potovalni zbor v Hrastniku na južnej železnici. Program je: a) Prihod v Hrastnik od celjske strani ob osmej uri zjutraj. b) Ogled tamošnjih fabrik (steklarnic i. dr.). c) Zborovanje v šoli: 1. Zapisnik od zadnjega zborovanja. 2. Društvena poročila. 3. Kako naj se učitelji udeležujejo kmetijske krajne razstave, ki bo meseca oktobra v Celji. (Govori gosp. J. Bobisut.) 4. Govor g. Jarca: „Začetni nauk v slovnici“. 5. Govor g. J. L. Weissa o telefonu. 6. Drugi pogovori in navsveti o šolstvu. d) Izlet v Trebovlje; tam skupni obed in potem ogled rudnikov na premog. e) Odhod iz Trebovelj z vlakom zvečer ob 1/2 8 uri. K temu potovalnemu zboru se uljudno vabijo ne samo društveniki, ampak tudi vsi drugi učitelji in šolski prijatelji.

Odbor.

— (Čitalnica v Kropi) napravi na binkoštni ponedeljek veselico s sledečim programom: 1. Ob 3. uri popoldne skupni izlet v Kamno gorico, kjer se ob 4. uri začne na vrtu gospoda pl. Kappusa zabava s petjem in godbo. 2. Sprehod na ranjcega dr. Lovro Thomana priljubljeni kraj Vidovec, od koder se po kratkem počitku in godbeni zabavi zopet vrne na vrt gospd. Kappusa. 3. Tombola na prostem. 4. Igrji: a) „Vdova in vdovec“ in b) „Sam ne ve kaj hoče.“ 5. Ples. (Četrta in peta točka programa se vršiti v hišnih prostorih gospoda Miha Pesjaka.) Uljudno se vabijo udje in neudje k obilnej udeležbi. Vstopnina za neude je 15 kr., za ude prosto. — Ako bi bilo vreme neugodno odpade druga točka programa in se vršite 1 in 3 točka v hišnih prostorih gospoda pl. Kappusa.

Odbor.

— (Iz Škofje Loke) se nam piše: Požarna straža v Loki je imela preteklo nedeljo svojo prvo letošnjo glavno vajo pri tovarni Krenerjevej, katera se je prav hvalevredno izvršila. — Te jako koristne naprave so se vdomačile uže po vsem Avstrijskem. Pri Čehih in Moravcih ima vsaka večja vas svojo požarno stražo. Le pri nas se jih branimo na vse pretege.

— (Mladi volčiči.) Kajzar Jože Hribar in kmetijski sin Janez Zupanič sta v gozdu graščine Čušperske, v sodskem okraji velikolaškem, našla v nekem špilji osem mladih živih volkov in jih vzela proč.

štenih razmerah itd. Literaturni jezik pa bi gospodoval v drugih oblastih, v višji znanosti in v posameznih oddelkih literature, v mejnarodnih razmerah, v trgovini itd.

Po tem takem ne razumejemo, kako je iskrenemu in daljnovidnemu človeku mogoče staviti tako dilemo: ali odvreči se vseslavjanskemu literaturnemu jeziku in ostati Čeh, Poljak, Srb itd.; ali sprejeti ga in pozabiti svoje krajne dijalekte, izgubiti svojo narodnost in porusiti se.

Menimo, da bode veliko pravičnejša druga dilema, katere ne predlaga osobna volja kategera „odličnika“, ampak zgodovinski faktum: ali odreči se vsakemu občevanju z vseslavjanskim literaturnim jezikom in potopiti se v katerikoli narodnosti: nemškej, magjarskej, rumunskej, italijanskej, turškej, grškej; ali pa pridružiti se mu in v velikem Slavjanstvu iskati rešitve svojega pešajočega čehizma, polonizma, srbizma itd.

(Konec prihodnjič.)

— (Slovenske šolske knjige.) Najroden slovensk učitelj nam piše: Nemške ljudske šole so imele še koj v početku nove šolske dobe veliko čitank in družih šolskih knjig, katere je izdala vlada ali pa zasebni založniki, knjigarne in posamezni učitelji. K temu velikemu broju nemških čitank izdala je še c. kr. založba lani še novo nemško čitanko v 8 delih. Toda čitanka bode pa letos izišla še v 3 in 5 delih, in vlada izdala poleg tega še eno čitanko v 4 delih. Kaj pa se stori za slovanske šole? Kdaj bodemo mi nove slovenske čitanke vsaj v 3 delih dobili? Deset let jih uže prosimo.

— (Ciganje) C. kr. okrajna sodnija v Novem mestu naznanja, da so cigani Franca Megliča, kajžarskega sina iz Metnaja pri Zatičini, ki je na Kopoljah, za pastirja služil, ukrali in odpeljali ga soboj, ter se ne ve mi kam nij zakaj so ga vzeli. Tudi v Fužinah so skušali jednega dečka odvesti, a po svojej sreči jim je bil ta ušel. Nek usnjar jih je 10. t. m. videl pri Črnovčah na Savi in tudi malega Megliča med njimi.

— (Sam v Savo skočil) je te dni Alojz Koréa, 28 let star fabriški delavec in izgnil v valovih. Brodniku se je dal prepeljavati čez Savo, v sredi pak je zakopal se v hladni grob. Poprej je bil izpil 1 1/2 litra vina in ga plačal z zlatim uhanom svojim. Klobuk je vrgel fantu Franc Ollazku, češ: na za spomin. Uzrok samomora nij znan.

Razne vesti.

* (Razbojniki.) Iz Broda na Hrvatskem se telegrafira 29. t. m. V gozdu Dolcah, jedno uro od tukaj, je bil poštni voz od razbojnikov napaden in je bil vojak, ki ga je spremljal, umorjen. — Tukajšnji vozniki, ki so se vračali iz Sarajeva z desetimi vozmí, bili so v nedeljo pri turškem Brodu oropani.

* (Zvest pes.) Iz Pešte se poroča: 28. t. m. izprehajal se je železniški uradnik G—y s se svojo 4letno hčerko ob kraji Dunava. Pri Rakosovem mostu na novem nasipu sreča pa nekega znanca, s katerim se je pričel pomenkovati in je zraven svoje hčerke popolnem pozabil. Ko se je okolo sebe ozrl, uže nij bilo nikjer deklice. Koliko bilo je pa v elje njegovo, ko je onstran Dunava opazil svojo jokajočo hčerko, zraven rje pa velikega svojega neufundlandskega psa. Deklica je namreč za očetom začela, pala v vodo, iz katere jo je pa zvest pes rešil.

* (Tepež.) V Pešti so se 25. t. m. v gostilni „pri treh kronah“ vojaki polkov Este in Wasa mej soboj stepili. Z golimi bajoneti so se napali, štirje so bili hudo ranjeni, 10 pa lahko, 17 mož so došli drugi vojaki aretirali.

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebnejših za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega papirja. Vse potrebne za morjeve (inženirje), slikarje in risarje. Najnoveše v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdeljujejo se tudi monogrami na pisemski papir, visitne karte in pisemske zavitke. (158—11)

Razpis službe.

Pri občini velike Doline na Dolenjskem (pošta Jesenice na Savi) je razpisana služba **občinskega tajnika** z letno plačo 300 gl. av. v. — Orglanja zmožni dobé lahko tudi službo **organista**.

Prosilci slovensčine in nemščine zmožni naj svoje prošnje najkasneje do **15. junija t. l.** podpisane županstvu predložé.

Županstvo velike Doline,
dne 30. maja 1878.

(174—1)

Župan: **F. Dolinar.**

Tujci.

30. maja:

Evropa: Entsmann iz Dunaja. — Pegović iz Kamnika. — Konstantinovič iz Trsta. — Baron Gorezky iz Ljubljane.
Pri Slonu: Hoffman iz Brna. — Roth iz Gradca. — Heind iz Dunaja. — Saller iz Trsta. — Krausz, Löwy iz Pešte.
Pri Malléi: Rausch iz Dunaja. — Stalcer iz Kočevja. Hautz iz Dunaja.

Dunajska borza 31. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	63 gld.	85	k.
Enotni drž. dolg v srebru	66	40	"
Zlata renta	73	80	"
1860 drž. posojilo	114	40	"
Akcije narodne banke	810	—	"
Kreditne akcije	229	80	"
London	118	65	"
Napol.	9	48	"
C. kr. cekini	5	59	"
Srebro	103	20	"
Državne marke	58	50	"

V Avstro-Ogerske in Nemčiji branjeni

Wilhelmov

antiartritični antirevmatični

kri čistilni čaj

za (389—6)

spomladno zdravljenje,

jedino kri čistilno sredstvo z dobrim uspehom,

katero so preiskali, uporabili in za zdravilno priznali: c. kr. vladni svetnik in v. av. vseučilišni profesor dr. E. Fenzl, vodja botaničnemu vrtu na Dunaji itd. itd., prof. Oppolzer, dr. Van Kloger v Bukareštu, dr. Rust na Dunaji, dr. Röder na Dunaji, dr. Ivan Müller, medicinski svetnik v Berlinu, dr. med. A. Groyen v Novem Jorku, dr. Raudnitz na Dunaji, dr. Hess v Berlinu, dr. Lehmann v Mošonju, dr. Werner v Bratislavi, dr. Malič v Grubišnem polju; praktični zdravniki: Hilger v Nachlingu, Russeger v Abtenavju, Truchholz v Marzalyju, Janković v Nakofalvi in mnogi drugi zdravniki.

1. pri revmatičnih boleznih;
2. pri skrnini;
3. pri boleznih v spodnjih delih telesa, onih, ki mnogo sedé;
4. pri povešani in nagnéti jeter;
5. pri svrabu, osobito pri lišajih;
6. pri sifilitičnih boleznih;
7. predno kdo, ki trpi navedene bolezni, misli iti v kako rudninsko kopel;
8. namesto uporabe rudninskih kopelij zoper te bolezni.

Jedino pravi prireja

Franjo Wilhelm, lekarnar v Neunkirchenu.

Zavitek, razdeljen v 8 vzemkov, prirejen po zdravniku zapovedi, z navodom uporabi v raznih jezikih 1 gld., za kolek in povzvanje 10 kr.

Svarilo. Varovati se je nakupa ponarejanj ter naj zatorej vsak zahteva vedno le „Wilhelmov antiartritični antirevmatični kri čistilni čaj, ker so priredki, ki slujo samo pod imenom antiartritičnih antirevmatičnih kri čistilnih čajev, jedino ponarejeni ter jaz vedno svarim pred nakupovanjem tacih.

Da ugodim p. t. občinstvu, poslal sem in imajo pravi **Wilhelmov antiartritičen antirevmatičen kri čistilni čaj** tudi

Ljubljana: Peter Lassnik;

Beljak: Mat. Füst; Borgo: Josip Bettanini, lekarnar; Bruck na Muri: Albert Langer, lekarnar; Bolcan: Franjo Waldmüller, lekarnar; Bruneck: J. P. Mahl; Belovar: Rud. Svoboda, lekarnar; Briksen: Leonhard Staub, lekarnar; Celje: Baumbach-ova lekarna in Franjo Rauscher; Cormons: Hermes Codolcini, lekarnar; Celovec: Karl Klemenčič; Cortina: A. Cambruzzi; Deutsch-Landsberg: Müller-jevi dediči; Esek: J. C. von Dienes, lekarnar; Josip Pobetzky, lekarnar; Fürstenfeld: A. Schrükenfuss, lekarnar; Frohnleiten: V. Blumauer; Friesach: O. Russheim, lekarnar; A. Aichinger, lekarnar; Feldbach: Josip König, lekarnar; Gorica: A. Franzoni, lekarnar; Gradec: J. Burgleitner, lekarnar; Guttaring: S. Vatterl; Grubisnopolje: Josip Malich; Gospic: Valentin Vouck, lekarnar; Grafendorf: Josip Kaiser; Hermagor: Jos. M. Richter, lekarnar; Hall (Tirolsko): Leop. von Aichinger, lekarnar; Judenburg: F. Senekovitsch; Innichen: J. Stapp, lekarnar; Imst: Vilj. Deusch, lekarnar; Ivanič: Ed. Tollovič, lekarnar; Karlovec: J. Benič, lekarnar; A. E. Katkič, lekarnar; Kindberg: J. Karinič, lekarnar; Kapfenberg: Turner, lekarnar; Knittelfeld: Vilj. Vischner, lekarnar; Kranj: Karl Samnik, lekarnar; Linc: Franjo pl. Erlach, lekarnar; Leoben: Ivan Peferschy, lekarnar; Maribor: Alois Quandest; Metlika: Alfred Matter, lekarnar; Mürzzuschlag: Ivan Danjer, lekarnar; Murau: Ivan Steyrer; Mitrovica: A. Kerstenovich; Mals: Ludwig Pöll, lekarnar; Novo mesto: Dom. Rizzoli, lekarnar; Neumarkt (Stajersko): Karl Maly, lekarnar; Otočac: Edo Tomay, lekarnar; Postojna: Josip Kupferschmidt, lekarnar; Peterwardein: L. C. Jüngling; Pliberg: Ivan Neusser, lekarnar; Požega: Ant. pl. Hegedüs, lekarnar; Prassberg: Ivan Tribuč; Ptuj: C. Girod, apoteker; Rottenmann: Franjo X. Ilting, lekarnar; Roveredo: Richard Thales, lekarnar; Samobor: F. Schwarz, lekarnar; Sebenico: Peter Beros, lekarnar; Slov. Bistrica: Adam pl. Putkowski; Slov. gradec: G. Kordik, lekarnar; Jos. Kaligariš, lekarnar; Strassburg: J. V. Corton; St. Veit: Julien Rippert; Stainz: Valentin Timoschek; Semlin: D. Joannovicz-a sin; Spljet: Venatio pl. Prazio, lekarnar; Schlanders: B. Würstl, lekarnar; Trst: Jak. Seravallo, lekarnar; Trient: Ant. Santoni; Trbiž: Eugen Eberlin, lekarnar; Vukovar: A. Kraiesovits, lekarnar; Vinkovce: Fried. Herzig, lekarnar; Varaždin: Dr. A. Halter, lekarnar; Zagreb: Sig. Mittlbach, lekarnar; Senj: Josip Accurti, lekarnar; Zader: N. Androvič, lekarnar; Zlatar: Ivan N. Pospisil, lekarnar.

Umrath & Comp. v Pragi,
fabrikanti poljedeljskih mašin,
priporočajo svoje po strogo solidnej izpeljavi, lahkeji hoji in čisteji mlatvi dobro znane posebnosti v**ročnih i vlečnih mlatilnih garniturah**

z 1—8 konjskimi ali volovskimi močmi,
in sicer premakljive in nepremakljive. — Potem izdelujemo mnogovrstne velikosti dobro izkušene:

mašine za žito snažiti, mašine za ličkanje
turšice, skoporezne mašine

itd. itd.

(114—8)

Ilustrovane cenike brezplačno in franko.

Zaloga in zastopništvo je pri J. Debevcu v Ljubljani.

Znanstvena ocenitev

gospoda lekarnarja Wilhelma snežniškega zeliščnega alopa.

Leke in zdravila, ki jih ponujajo po novinah, dandenes zelo popadajo in ométago, a to ponajveč iz nevednosti ali predsodkov, ali pak zaradi nepoznanja stvari, vécsi celo zbog neprivošljivosti ter zavisti. Kajti prav za prav je trpečemu in bolnemu človeštvu dobro, ako se mu ponudijo po novinah dobri leki in zdravila, pri čemer si bolniki in trpni vendar mogó izbirati sredstva. Toda vsi leki in zdravila, in tudi oni, katere priporočajo novine, morajo zadovoljati opravičenim znanstvenim zahtevom, kateri terjajo, ka imajo vsi leki in zdravila biti popolnem neškodni ter imeti v resnici dobra in zdravilna svojstva. Imel sem priliko, gospoda lekarnarja Wilhelma snežniške zeliščni alop prav natanko analitično-kemično ter farmako-dinamično-fiziološko preiskati, po katerem obširnem znanstvenem načinu preiskovanja se namreč mogó najbolj temeljito najti specifična svojstva lekov in zdravil ter se ona dáde prav brezpristranski določiti. Ta preiskava je pokazala, ka je gospoda lekarnarja Wilhelma snežniške zeliščni alop čisto brez vseh škodnih tvarin, kar ima biti glavno svojstvo lekom in zdravilom, priporočanim po novinah. Baš nasproti pak sodrúže gospoda lekarnarja Wilhelma snežniške zeliščni alop jedino takove izbrane in dobre snovi pogorskih zelišč, ki po izrekih velikih in slavnih zdravnikov, kakor je to brati v njihovih spisih, vrlo dobro zdravijo in vplivajo pri vsakovrstnih boleznih v prsih, grlu in na pljučih, zatorej zadovoljuje gospoda lekarnarja Wilhelma snežniške zeliščni alop popolnem vse znanstvene zahteve, in po pravici zasluži, zaradi svojih izvrstnih svojstev, vedno rastočega razširjenja in priporočila, kar tukaj ocenjujem, brezpristranski, samo znanstveno in istinito, potrjujem in izpričujem, a ob jednem pripominjam, da je gospod Franjo Wilhelm, lekarnar v Neunkirchenu, úže od leta 1855 jedini prirejevalec temu zeliščnemu alopu.

V Berlinu, 18. avgusta 1876.

Dr. Hess,

(L. S.)

kralj. prus. approb. lekarnar prvega reda, sodnijsko zaprisežen kemik in znanstven preiskovalec ter izvedenec za medicinske, farmacevtske, kemične in zdravstvene preparate vseh vrst.
(384—4)

Originalna steklenica velja 1 gld. 25 kr. av. v. ter je dobiti pri jedinem prirejevalcu

Franji Wilhelmu,

lekarnarju v Neunkirchenu, v Nižjej Avstriji,

ter pri teh firmah:

Ljubljana: Peter Lassnik;

Beljak: Ferd. Scholz, lekarnar; Bolcan: F. Waldmüller, lekarnar; Borgo: Jos. Bettanini, lekarnar; Bruneck: J. G. Mahl; Briksen: Leonhard Staub, lekarnar; Celje: Baumbachova lekarna in Franjo Rauscher; Essek: J. C. v. Dienes, lekarnar; Frohnleiten: Vincenc Blumauer; Friesach: Anton Aichinger, lekarnar; Feldbach: Jos. König, lekarnar; Gradec: Wend. Trnkoczy, lekarnar; Gorica: A. Franzoni, lekarnar; Gospic: Valentin Vouck, lekarnar; Glina: Anton Haulik, lekarnar; Hall (Tirolsko): Leop. v. Aichinger, lekarnar; Inomost: Franc Winkler, lekarnar; Innichen: J. Stapp, lekarnar; Ivanič: Ed. Tollovič, lekarnar; Jaska: Aleks. Herzig, lekarnar; Celovec: Karel Klemenčič; Karlovec: A. E. Katkič, lekarnar; Koprivnica: Max. Werli, lekarnar; Kranj: Karel Samnik, lekarnar; Knittelfeld: Wilh. Vischner; Kindberg: J. S. Karinič; Linc: Franc v. Erlach, lekarnar; Maribor: Alojzij Quandest; Meran: Wilhelm v. Pernwerth, lekarnar; Mals: Lud. Pöll, lekarnar; Murau: Ivan Steyrer; Novo mesto: Dom. Rizzoli, lekarnar; Ptuj: C. Girod, lekarnar; Postojna: J. A. Kupferschmidt, lekarnar; Peterwardein: R. Deodatovi dediči; Radgona: Caesar E. Andriou, lekarnar; Roveredo: Richard Thales, lekarnar; Slov. Gradec: G. Kordik, lekarnar; Trbiž: Eugen Eberlin, lekarnar; Trst: C. Zanetti, lekarnar; Vukovar: A. Kraiesovics, lekarnar; Vinkovce: Friederich Herzig, lekarnar; Varaždin: Dr. A. Halter, lekarnar; Zagreb: Sig. Mittlbach, lekarnar; Zader: N. Androvič, lekarnar.

P. t. občinstvo naj izvoli vselej izrečno zahtevati Wilhelmov snežniški zeliščni alop, ker tega samo jaz pravega prirejam, ter so izaelki, katere prodajajo pod imenom Julija Bittnera snežniški zeliščni alop, nevredna ponarejanja, pred katerimi svarim posebno.